

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น
GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION EXECUTIVES IN PHU WIANG DISTRICT, KHON KAEN PROVINCE

ไกรสร เดชสิมมา

Kraisorn Dessimma

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University, Thailand

E-mail: Kraisorn.des@neu.ac.th

วันที่รับบทความ: 30 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 25 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 28 เมษายน 2567

Received: March 30, 2024; Revised: April 25, 2024; Accepted: April 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 359 คน และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับ ประกอบการอภิปรายผล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า : (1) การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .445 .425 .411 และ .164 ตามลำดับ และ

(3) จำเป็นจะต้องมีการบริหารงานต้องดำเนินการตามกฎระเบียบ ข้อบังคับตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องให้เคร่งครัดด้วยความเมตตา ปัญหาการดำเนินงานยังไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเท่าที่ควร นอกจากปฏิบัติตามข้อกำหนดแล้วต้องอาศัยหลักของความเมตตาธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสุขเอื้ออาทรต่อกัน การดำเนินการในสถานศึกษาต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใสด้วยชี้แจงสาเหตุ/เหตุผล การดำเนินการด้วยความตรงไปตรงมาทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องสามารถตรวจสอบได้มีจิตใจด้วยความบริสุทธิ์ เลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน สามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส ปรีกษาหรือในการดำเนินการ ทุกคนมีส่วนเสนอแนะและยอมรับเสียงส่วนมาก และบุคลากรต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับด้วยความรับผิดชอบ และประหยัดให้เกิดความคุ้มค่า

คำสำคัญ: การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหาร, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research are (1) to study management according to the principles of good governance by executives, (2) to study factors influencing management according to the principles of good governance by executives, and (3) to study guidelines for developing management according to the principles of good governance among local government organization administrators in Phu Wiang District. Khon Kaen Province The sample group includes executives and personnel of local government organizations. In Phu Wiang District Khon Kaen Province, 359 people and the target group includes executives, heads of local government organizations in Phu Wiang District Khon Kaen Province, 10 people, consisting of quantitative research and qualitative research Statistics using frequency distribution statistics and percentage of respondents Analyzed by presenting in tables using mean statistics and standard deviation multiple regression analysis using sequential variable selection method. Accompanying the discussion of results Data analysis and descriptive analysis the results of the research found that: (1) Management according to the principles of good governance of local government organization administrators in Phu Wiang District. Khon Kaen Province Overall, it is at a moderate level (2) Factors influencing management according to good governance principles of local government organization administrators in Phu Wiang District. Khon Kaen Province Importantly, The coefficient of the predictor in the raw score (b) is equal to .445 .425 .411 and .164 respectively and (3) it is necessary that the administration must be carried out in accordance with the regulations. Regulations according to relevant laws must be strictly followed with kindness. The operational problem is that the law is not complied with as it should be. In addition to following the law, we must rely on the principles of

kindness, dharma and customs to live happily together and care for each other Operations in educational institutions must be carried out with transparency by explaining causes/reasons. Proceeding with honesty, every part related to education must be able to be examined with a pure mind. Choose personnel that are suitable for the job can be checked be transparent Consultation in action everyone has a part to make and suggestions are accepted by the majority. And employees must consider spending the budget responsibly and save to be worth it

Keywords: Management According to the Principles of Good Governance, Administrators, Local Administrative Organizations

บทนำ

สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติ จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อแบบแผนพฤติกรรม ค่านิยมและทัศนคติของคนในชาติ ดังนั้นการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากของคนในปัจจุบันนี้เพราะบุคคลที่ได้รับการศึกษาย่อมนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นมนุษย์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุมีผล มีระเบียบวินัย กล้าคิด กล้าตัดสินใจ (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2560) การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ระบบการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อให้สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพและศักยภาพอย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้ตรัสไว้ว่า “นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนดีมีคุณภาพ คือทั้งเก่งทั้งดีมาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประคับประคองหนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกที่อำนวยประโยชน์ที่พึงประสงค์” (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560)

ปัจจุบันองค์การหรือหน่วยงานใดที่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การได้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ผู้บริหารนับว่าเป็นบุคคลสำคัญของหน่วยงานเป็นอันมาก เพราะเป็นหัวหน้าที่ควบคุม ดูแลดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น และลุล่วงสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทุกด้านทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรม (เกียรติ ยศยิ่งยง, 2552) กล่าวได้ว่า ทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นผู้วางหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานและทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง

ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงานของผู้บริหารในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์การให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติงาน (สมคิด บางโม, 2555)

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแก่ประชาชนและเป็นองค์กรของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในฐานะที่เป็นนิติบุคคลหลักการดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) ได้แก่ (1) หลักนิติธรรม (Rule of law) (2) หลักคุณธรรม (Morality) (3) หลักความโปร่งใส (Transparency) (4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) (5) ความรับผิดชอบ (Responsibility) (6) หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานขององค์กร ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการบริหารจัดการคือทำให้ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข (พิเชษฐ วังศ์เกียรติขจร, 2562)

ในปัจจุบันพบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 12 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลตำบลกุเวียง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเรือ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทอง องค์การบริหารส่วนตำบลกุดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง องค์การบริหารส่วนตำบลนาหว้า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงชนสาร องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงเขิน องค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งชมพู องค์การบริหารส่วนตำบลดินดำ และองค์การบริหารส่วนตำบลกุเวียง โดยได้กำหนดแผนงานและโครงการ เพื่อรองรับหรือปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว แต่ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องนิติธรรม คุณธรรม การบริหารงานไม่โปร่งใส ไม่สามารถประสานความร่วมมือ ที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กร มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารที่ผิดพลาดไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ มีปัญหาความขัดแย้ง การร้องเรียนฟ้องกล่าวโทษกันในองค์กรมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่องเกิดความเสียหายแก่องค์กร ตัวบุคลากร หากปล่อยทิ้งไว้คงไม่เป็นผลดีต่อการบริหารจัดการองค์การอย่างมาก (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น) จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น และประเด็นหลัก คือ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4,470 คน (ข้อมูลจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น วันที่ 18 กรกฎาคม 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4,470 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของ (Taro Yamane) ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 359 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนประกอบของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอ
ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ระกบความเชื่อมั่น 0.86 โดยใช้วิธีของ Cronbach จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ) แบบสัมภาษณ์ออกเป็น 1 ส่วน ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น (3) พัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป และ (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้บริหาร บุคลากรองค์การปกครองส่วน

ท้องถิ่น ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอน และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย 2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง 3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนำเสนอผู้บริหาร บุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 4) แจกจ่าย และเก็บแบบสอบถามจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง 5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มพูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล 2) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น 3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ และการตีความ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย

1) การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	3.02	0.62	ปานกลาง
ด้านการนำนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	3.04	0.76	ปานกลาง
ด้านการประเมินนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	3.01	0.78	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.78) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนำนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ($\bar{X}=3.04$ S.D.=0.76) ด้านการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.62) ด้านการปฏิบัติตนตามหลักทมะ ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.76) และด้านการประเมินนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ($\bar{X}=3.01$ S.D.=0.78) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านหลักนิติธรรม	3.02	0.62	ปานกลาง

ด้านหลักคุณธรรม	3.04	0.76	ปานกลาง
ด้านหลักความโปร่งใส	3.01	0.78	ปานกลาง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.07	0.68	ปานกลาง
ด้านความรับผิดชอบ	3.03	0.45	ปานกลาง
ด้านหลักความคุ้มค่า	3.06	0.58	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.78) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.07$ S.D.=0.68) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.06$ S.D.=0.58) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}=3.04$ S.D.=0.76) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.03$ S.D.=0.45) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.62) และด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}=3.01$ S.D.=0.78) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น (Multiple Regression analysis)

ลำดับตัวแปรที่ได้ รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	1.820	1.363		1.336	.182		
ด้านหลักนิติธรรม (X ₁)	.335	.525	.437	.638	.524	.002	5.342
ด้านหลักคุณธรรม (X ₂)	.213	.795	.251	.268	.789	.001	4.252
ด้านหลักความโปร่งใส (X ₃)	.425	.090	.629	4.730	.000*	.062	6.075
ด้านหลักการมีส่วนร่วม (X ₄)	.164	1.271	.202	.129	.000*	.000	2.926
ด้านความรับผิดชอบ (X ₅)	.411	.863	.363	.476	.000*	.002	7.403
ด้านหลักความคุ้มค่า (X ₆)	.445	.457	.432	.467	.000*	.003	3.541

SE_{est} = ±.20576 R = .797; R²=. 636; Adj. R² =.629 ; F = 96.218 ; p-value = 0.001

* statistically significant at the .05 level.

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า (X6) ด้านหลักความโปร่งใส (X3) ด้านความรับผิดชอบ (X5) และด้านหลักการมีส่วนร่วม (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .445 .425 .411 และ .164 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม (X1) และด้านหลักคุณธรรม (X2) ตามลำดับ

3) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปได้ดังนี้

พบว่า : จำเป็นต้องมีการบริหารงานต้องดำเนินการตามกฎระเบียบ ข้อบังคับตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องให้เคร่งครัดด้วยความเมตตา ปัญหาการดำเนินงานยังไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเท่าที่ควร นอกจากปฏิบัติตามข้อกำหนดแล้วต้องอาศัยหลักของความเมตตาธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสุขเอื้ออาทรต่อกัน การดำเนินการในสถานศึกษาต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใสด้วยชี้แจงสาเหตุ/เหตุผล การดำเนินการด้วยความตรงไปตรงมาทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องสามารถตรวจสอบได้มีจิตใจด้วยความบริสุทธิ์ เลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน สามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใสปรึกษาหารือในการดำเนินการ ทุกคนมีส่วนเสนอแนะ และยอมรับเสียงส่วนมาก แต่ก็ไม่ลืมเสียงส่วนน้อยที่ย้อนกลับรับฟังการเสนอแนะทุกภาคส่วนด้วยความจริงใจ ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองชอบด้วยกฎหมายทุกคนต้องรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมายที่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยความบริสุทธิ์ และบุคลากรต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับด้วยความรับผิดชอบ และประหยัดให้เกิดความคุ้มค่า

อภิปรายผล

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนำนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการปฏิบัติตามหลักทฤษฎีและด้านการประเมินนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ยังมีบรรลุปเป้าหมายที่ควรยังต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม, และสุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 สรุปได้ว่าสามารถหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำของความมั่นคง และกับดักความไม่สมดุลของการพัฒนาสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

โดยมีการขับเคลื่อนผ่านระบบกลไกประชารัฐ ทั้งนี้การขับเคลื่อนประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 ย่อมมีผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะระดับท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด โดยปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ได้แก่ การให้บริการด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริม สวัสดิภาพของประชาชนทั้งทางกายภาพและจิตใจ และเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ด้วยเหตุผลดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กรบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพราะถือว่าธรรมาภิบาลเปรียบเสมือนเงื่อนไขสำคัญในการปฏิรูปประเทศ เพื่อสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเป็นประเทศพัฒนาแล้วในที่สุด จากอัตรากาชีและฐานที่นำมาคำนวณภาษีในการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ประกอบกับการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะของทรัพย์สินในท้องถิ่นซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและในตัวเมืองเป็นพื้นที่ที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ ดังนั้นอัตรากาชีที่จัดเก็บและฐานภาษีจึงสมควรที่จะใช้อัตราที่แตกต่างกัน (อาทิศย์ แสงเฉวก. และคณะ, 2565).

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใส ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิภภูมิ ศรีชนะ, ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย, ทรงเกียรติ ล้วนพลแสน และชุตติภา บุตรดีวงศ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านการวางแผน และ 3. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญได้แก่ ปัญหาบุคลากร ปัญหาการจัดสรร งบประมาณ ปัญหาผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาเทคโนโลยี และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า (X6) ด้านหลักความโปร่งใส (X3) ด้านความรับผิดชอบ (X5) และด้านหลักการมีส่วนร่วม (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .445 .425 .411 และ .164 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม (X1) และด้านหลักคุณธรรม (X2) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนบดี ฐานะขาลา (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่อธิบายธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่อธิบายธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาค

ตะวันออก พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อันดับหนึ่ง คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลตามลำดับ

จำเป็นจะต้องมีการบริหารงานต้องดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องให้เคร่งครัดด้วยความเมตตา ปัญหาการดำเนินงานยังไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเท่าที่ควร นอกจากปฏิบัติตามข้อกำหนดแล้วต้องอาศัยหลักของความเมตตาธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสุขเอื้ออาทรต่อกัน การดำเนินการในสถานศึกษาต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใสด้วยชี้แจงสาเหตุ/เหตุผล การดำเนินการด้วยความตรงไปตรงมาทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องสามารถตรวจสอบได้มีจิตใจด้วยความบริสุทธิ์ เลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน สามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส ปรีชาหาหรือในการดำเนินการ ทุกคนมีส่วนเสนอแนะ และยอมรับเสียงส่วนมาก แต่ก็ไม่มีเสียงส่วนน้อยที่ย้อนกลับรับฟังการเสนอแนะทุกภาคส่วนด้วยความจริงใจ ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ตนเองชอบด้วยกฎหมายทุกคนต้องรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายที่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยความบริสุทธิ์ และบุคลากรต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับด้วยความรับผิดชอบ และประหยัดให้เกิดความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอโณทัย ดวงดารา, อนันต์ ธรรมชาลัย, สุพิศาล ภัคตินฤนาถ (2566) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยในภาพรวมยังคงมีการดำเนินการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1) นิติธรรมมีการจัดทำบริการสาธารณะที่คำนึงถึงหลักความเสมอภาคมีการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามความจำเป็นและมีความเท่าเทียมในท้องถิ่น 2) คุณธรรม โดยรวมมีการยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชน 3) ความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนให้ทราบ 4) การมีส่วนร่วมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาในท้องถิ่น 5) ความรับผิดชอบ มีเชื่อมั่นความไว้วางใจตอบสนองกับความคาดหวังของประชาชนผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นได้ตามงบประมาณที่มีและตามความสำคัญ และ 6) ความคุ้มค่า มีการคำนึงถึงพันธกิจขององค์กรโดยตอบสนองตามความต้องการของประชาชนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและใช้ระยะเวลาที่เหมาะสมองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ทำให้ค้นพบแนวทางเชิงรุก แนวทางเชิงรับ แนวทางป้องกันและแนวทางเชิงแก้ไข เพื่อช่วยในการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สรุป

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนำนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการปฏิบัติตามหลักทမ်းและด้านการประเมินนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลตามลำดับ

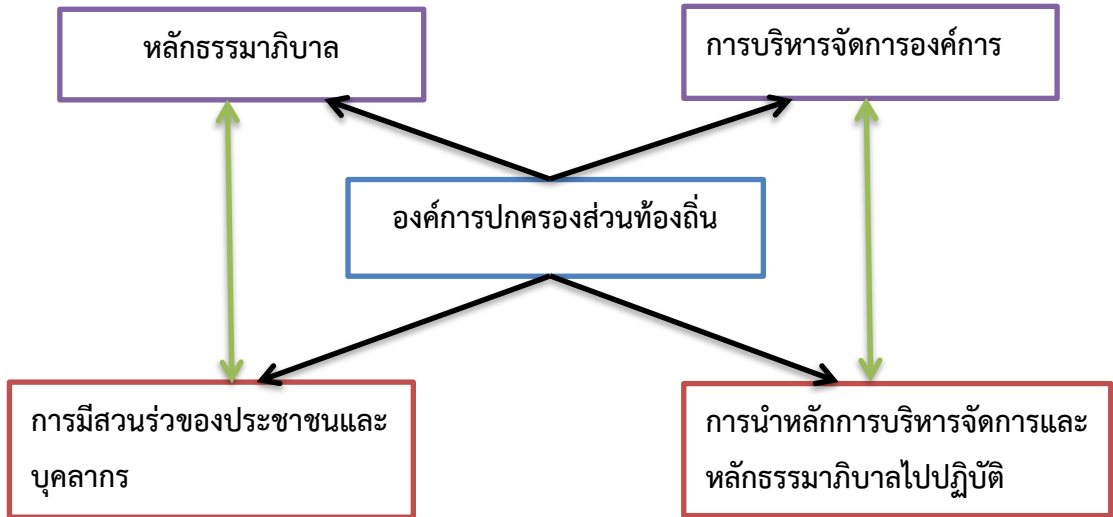
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใส ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า (X6) ด้านหลักความโปร่งใส (X3) ด้านความรับผิดชอบ (X5) และด้านหลักการมีส่วนร่วม (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .445 .425 .411 และ .164 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม (X1) และด้านหลักคุณธรรม (X2) ตามลำดับ

จำเป็นจะต้องมีการบริหารงานต้องดำเนินการตามกฎระเบียบ ข้อบังคับตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องให้เคร่งครัดด้วยความเมตตา ปัญหาการดำเนินงานยังไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเท่าที่ควร นอกจากปฏิบัติตามข้อกำหนดแล้วต้องอาศัยหลักของความเมตตาธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสุขเอื้ออาทรต่อกัน การดำเนินการในสถานศึกษาต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใสด้วยชี้แจงสาเหตุ/เหตุผล การดำเนินการด้วยความตรงไปตรงมาทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องสามารถตรวจสอบได้มีจิตใจด้วยความบริสุทธิ์ เลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน สามารถตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส ปรีชาหาหรือในการดำเนินการ ทุกคนมีส่วนร่วมเสนอแนะและยอมรับเสียงส่วนมาก และบุคลากรต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับด้วยความรับผิดชอบ และประหยัดให้เกิดความคุ้มค่า

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะทั้งเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หลักนิติธรรม ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเปิดโอกาสการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับ กฎระเบียบและข้อบังคับในองค์กรจัดทำขึ้น เพื่อให้บุคลากรมีหลักเกณฑ์ หรือมีหลักการที่แน่นอน ปฏิบัติตามการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะสอดส่องดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และควรจะมีค่านิยมในหลักความถูกต้องเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการประชุมก่อนการปฏิบัติงาน และชี้แจงให้สาธารณชน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับทราบและการบริหารงานทุกสิ่งต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสในการดำเนินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้ายอมรับผลที่เกิดขึ้นและควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสนใจตระหนักในสิทธิหน้าที่และปฏิบัติงานเสร็จตามกำหนดมีความรับผิดชอบในปัญหาภายในองค์กรอย่างทั่วถึงควรจัดแบ่งงานให้ตรงความสามารถของบุคลากร และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการบริหารจัดการส่งเสริมให้บุคลากรในการใช้วัสดุและเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระบบ โดยการนำวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่อย่างประหยัด คุ้มค่ามากที่สุด และเพื่อพัฒนาองค์กรแบบมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ในหลาย ๆ อำเภอ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการและนำไปพัฒนาต่อยอดอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรและผู้มาติดต่อขอรับบริการต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ในเชิงคุณภาพแบบเจาะลึกในทุกด้าน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับใช้ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อเปรียบเทียบกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อเกิดการนำไปปฏิบัติและขัดเกลาบุคลิกภาพ นิสัยของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและการบริหารจัดการที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- กীরติ ยศยิ่งยง. (2552). องค์กรแห่งนวัตกรรม: แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). รายงานสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2560. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- จิรายุ ทรัพย์สิน, วันชัย สุขตาม, และสุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2562). ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 วารสารมหาจุฬาริชาการ 6(1), 112 – 132.
- ธนบดี ฐานะชาลา. (2560). ปัจจัยที่อธิบายธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารราชชนก, 6(2), 21 – 28.
- พิภฏ ศรีชนะ, ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย, ทรงเกียรติ ล้วนพลแสน และชุตินา บุตรดีวงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี. Journal of Modern Learning Development 6(2), 300 – 310.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติ์จักร. (2562). แนวคิดใหม่คุณสมบัติ 9 มิติของสุดยอดผู้นำแห่งอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เกรท ไอเดีย.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2560). ผลึกความคิด...การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2555). องค์กรและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์.
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. (2566). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี พ.ศ. 2566. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- อาทิตย์ แสงเฉวก. และคณะ (2565). การบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาริชาตวิทยา, 5(2), 83–97.
- Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.